

Høring om tiltak mot misbruk av Skattefunn

Tax Justice Norges innspill

Takk for muligheten til å komme med innspill til denne høringen. Det er positivt at regjeringen foreslår tiltak for å tette rom for misbruk av Skattefunn-ordningen. Tax Justice Norge stiller seg bak de foreslåtte endringene, men har noen bemerkninger.

Avveining av hensyn

Flere av egenskapene som gjør ordningen lavterskel og attraktiv for næringslivet – som at den er relativt enkel å administrere, rettighetsbasert, med begrenset kontrollnivå – skaper i seg selv risiko for misbruk. Utformingen av ordningen inneholder altså en avveining mellom hensyn: tilgjengelighet for selskaper og potensial for resultater i form av økt FoU på den ene siden, og risiko for tapte skatteinntekter eller feilaktige utbetalinger på den andre.

Noe som trekkes frem i høringsnotatet er at misbruk og uheldige tilpasninger har potensialet til å undergrave ordningens formål, og kan virke skadelig på skattesystemets legitimitet i det brede. Dette er tungtveiende hensyn, som også må vurderes opp mot de egenskapene som gjør ordningen attraktiv og effektiv for å fremme FoU. Vi anser det derfor som positivt at regjeringen nå foreslår disse endringene, og oppfordrer til videre monitorering og justeringer i fremtiden. Ordningen har også blitt evaluert av eksterne aktører en rekke ganger, og det er viktig at slike evalueringer fortsetter å skje regelmessig, for å sikre fortsatt relevans og tydelig dokumentasjon på at resultatene av ordningen er i balanse med disse andre samfunnshensynene.

Risiko for skatteunngåelse

Vi ønsker å løfte enda et hensyn i denne sammenhengen. Endringsforslagene retter seg mot misbruk og i hovedsak ulovligheter tilknyttet regelverket. Samtidig er risikoen for at ordningen fører til skade for skattesystemets legitimitet også gjeldende dersom den bidrar til skatteunngåelse. I OECDs BEPS-prosjekt (base erosion and profit shifting) på tidlig 2010-tallet var FoU-insentiver i søkelyset som negative faktorer som kunne bidra til overskuddsflytting. Har regjeringen gjort noen vurderinger på risiko for aggressiv skatteplanlegging ved bruk av Skattefunn?

Mer og bedre kontrollvirksomhet

Det er positivt at departementet foreslår endringer som er forankret i empiri for hvordan Skattefunn-ordningen misbrukes.

Departementet skriver imidlertid at de ikke har fullstendig oversikt over hvordan Skattefunn kan misbrukes. Det gir mening all den tid det finnes en skyggeøkonomi. Men det bør også være en motivasjon for å styrke Skatteetatens kontrollarbeid. I høringsnotatet presenteres det en rekke tiltak som vil styrke muligheten til å føre kontroll. Men Skatteetatens fallende kontrollnivå har blitt dokumentert av blant annet NRK og kritisert av Riksrevisjonen. Et viktig tiltak som ikke drøftes i høringsnotatet, er derfor å øke Skatteetatens kapasitet og prioritering av kontrollvirksomhet. Flere og bedre kontroller kan styrke etterlevelse og sikre mer robuste regelverk, også utover Skattefunn.

Samlet fradragsramme i konsern

Vi støtter innføringen av samlet fradragsramme i konsern omtalt i del 4, inkludert å definere konsern etter aksjeloven § 1-3 og allmennaksjeloven § 1-3, heller enn skatteloven § 10-4. De førstnevnte er definisjoner som er mer robuste mot misbruk. Vi støtter videre at dette må attesteres av revisor. Tidligere næringsminister Vestre uttalte i januar 2024 at konsernrapportering til Enhetsregisteret (etter regnskapsloven § 1-3, hvis formulering er nær identisk med aksjeloven) er mangelfull. Å sikre bedre etterlevelse av konsernrapportering kan forenkle kontrollarbeidet med fradragsrammen.

Bedre informasjonsdeling

I del 6 foreslår departementet en utvidet delingshjemmel mellom Skatteetaten og Forskningsrådet. Dette er positivt, men vi mener det er potensial for å se etter mer omfattende løsninger. Vi anmoder regjeringen om å se hen til arbeidet som gjøres i Sverige om utvidet deling av sensitive opplysninger på tvers av etater av hensyn til å motvirke økonomisk kriminalitet og misbruk av offentlige støtteordninger. Det er tungtveiende grunner til å lempe på barrierene for informasjonsdeling som undergraver mye av samarbeidet på tvers av etater i Norge.

Oppheving av avkortningsregelen

I del 10 foreslår departementet å oppheve avkortningsregelen av hensyn til forenkling, samt at bestemmelsen er lite brukt i praksis. Uten avkortningsregelen blir det imidlertid lettere å

tjene på kommersielt bruk av prototyper. Vi er enige i at unntaket hvor avkortningsregelen slår inn i dag er snevert. Men å fjerne regelen kan endre adferden til potensielle søkere av Skattefunn, og medføre at ordningen blir hyppigere brukt for kommersielle prosjekter når en ikke får avkortning av inntekter fra prototyper. Vi anbefaler at endringen monitoreres, for å sikre at Skattefunn forblir en ordning for ikke-kommersielle prosjekter.

Mvh,

Gregar Berg-Rolness,

Jonas Veland,

Kaja Guttormsgaard,

Andreas Fjeldskår,

Tax Justice Norge